

El grup Koiné, grup de reflexió de l'associació LLENGUA I REPÚBLICA, participem col·lectivament al Pacte Nacional per la Llengua i hi volem aportar el nostre punt de vista sobre els reptes que té Catalunya en l'àmbit de l'etiquetatge i de l'atenció als consumidors. Els objectius a assolir en aquest àmbit no es poden entendre si no se'n tenen en compte uns de generals que aquest àmbit comparteix amb tots els altres àmbits i, especialment, la necessitat de fer del català la llengua no marcada de la nostra societat.

És innegable que, amb un Parlament i un Govern sotmesos als capricis i a l'animadversió de l'estat que administra el territori català, no és factible tot allò que podríem fer en un context de plena democràcia sense ingerències de cap estat estranger, però abans d'autolimitar-nos a allò que creiem que l'enemic tolerarà és bo que comencem per fixar-nos els objectius a què aspiraríem en llibertat i després acomodar-ne a la realitat tants com sigui possible i amb tanta plenitud com ens deixin.

Aquesta aportació del grup Koiné es troba inclosa al llibre «Llengua i República», promogut per l'associació que la presenta al Pacte Nacional per la Llengua, a les pàgines 64 a 72.

Reptes generals

Atesa la sostinguda voluntat del poble català de mantenir viva, productiva i plenament funcional la seva llengua (el català) malgrat les dificultats, ara, més que mai, és l'hora de caminar cap a l'assoliment d'una llengua normal en un país normal.

En aquest document, tot allò que es dirà per al català és aplicable a l'occità pel que fa a la Vall d'Aran i a la llengua de signes catalana.

Llengua no marcada

La llengua no marcada és aquella que els membres d'una comunitat empren per defecte; a cap habitant de París o de Madrid li surt d'adreçar-se a un desconegut en rus, àrab o anglès; només ho fa si té constància que no entén la llengua pròpia de la comunitat (NB: quan parlem de llengua pròpia en aquest document ens referim a la llengua pròpia del territori, llengua històrica original en la construcció de la nació) o si fracassa en un primer intent d'entendre's amb aquest desconegut pot ser que ho intenti en una llengua forana. Qualsevol nouvingut que pretengui arrelar en un país, el primer missatge implícit que rep és justament el de quina és la llengua que li cal aprendre si es vol naturalitzar i aquesta és la llengua no marcada, la que tothom fa servir en primera instància per adreçar-se-li.

Una llengua normal és una llengua no marcada, la llengua que per defecte vehicula les comunicacions públiques i que és prioritzada pels parlants en les intercomunicacions grupals.

En la situació de llengua no marcada o normal, els parlants de la llengua pròpia no han de fer esforços per poder-s'hi expressar. En la situació de llengua no marcada o normal, els

ciutadans que usen familiarment altres llengües, encara que configurin grups nombrosos, no troben estrany que la llengua pròpia sigui la llengua comuna, la llengua que s'usa per defecte en qualsevol circumstància.

El primer objectiu per aconseguir de tenir un país normal pel que fa a la llengua ha de ser el de convertir el català en la llengua no marcada. El principal obstacle per aconseguir-ho és l'estat de submissió mental dels catalanoparlants nadius després de segles de sotmetiment al poder de l'Estat, d'imposició i extensió del castellà, i de paral·lela persecució i minorització del català per part de l'Estat espanyol. Si volem mostrar-nos plenament sobirans i no un succedani de la Catalunya autonòmica, caldrà esforçar-se a superar aquesta actitud (sovint inconscient) de subordinació política, cultural i lingüística, reforçada ara per la potència que el castellà, llengua imperial (segons la categorització de Calvet), ha assolit al món i per les praxis hegemòniques del mercat.

Llengua obligatòria en l'etiquetatge i en l'atenció als consumidors

El món de l'empresa presenta una diversitat molt gran i per tant aquest document només pot fer referència a algunes qüestions bàsiques relacionades amb els drets dels consumidors.

Per norma general, totes les empreses, de titularitat pública, parapública o privada, amb seu a Catalunya o fora de Catalunya, que comercialitzin productes o serveis de qualsevol mena en territori de la República catalana, hauran de garantir l'atenció i la informació als usuaris i als consumidors en llengua catalana, en qualsevol mena de comunicació oral o escrita, per defecte, és a dir, sense que l'usuari o el consumidor ho hagi de demanar en cap cas. Això inclou qualsevol mena de contracte d'alta o d'adhesió i qualsevol formulari a emplenar per l'usuari; qualsevol mena de correspondència amb usuaris o consumidors; qualsevol mena de publicitat del producte o el servei; qualsevol forma d'etiquetatge, d'instruccions d'ús i de prospectes informatius.

A fi d'assegurar l'atenció dels consumidors de la Vall d'Aran sense complicar la logística empresarial, la informació associada als productes (etiquetatge, instruccions i tota altra informació) hauria de ser escrita en català i en occità en tots els casos a tot el territori de la República.

El canvi desitjat de model sociolingüístic ha de tenir repercussions fonamentals en la relació de les empreses amb la llengua catalana. Una de les més evidents és la desaparició de subvencions per a la normalització del català. La condició de llengua no marcada farà que el català sigui incorporat a cada empresa, com a mínim, en les activitats regulades per llei. Tanmateix, per afavorir que les empreses vagin més enllà de complir la llei, caldrà que l'administració promogui el poliglòtisme dels recursos humans a les empreses, l'oferta de serveis multilingües, i la gestió del multilingüisme funcional i respectuós per a les relacions internacionals. Volem unes empreses normalitzades en català i obertes al món alhora. Per això, caldrà que el nou estat afavoreixi les accions

empresarials o sectorials encaminades a reforçar l'ús i la qualitat del català i a potenciar el multilingüisme real i funcional (en oposició a l'intercanvi de *lingua franca* del castellà a l'anglès, com ara fan moltes multinacionals), amb campanyes i ajuts per a la formació lingüística del personal, per a les inversions en indústries de la llengua, o per a l'establiment de bones pràctiques en aquests aspectes, per exemple.